

A készülő budapesti óramúzeumból. Ampir órák

A budapesti óramúzeum

„Egyetlen komoly harc van az életben, — írja Bergson, a nagy francia filozófus, — az ember harca az idő ellen“. Az időbe ágyazva éljük életünket, s ha már könnyörtelen múlását megakadályozni nem is tudjuk, legalább mérni akarjuk az állandó pusztulást, amely azonban állandó megújulást és változást is jelent.

Talán ezért van az, hogy egyetlen tárgyat sem tud az ember úgy megszokni vagy megszeretni, mint az órát. Ez az állandóan dolgozó, ernyedetlen szorgalmú jóbarát egy életen át kitart mellettünk. Megérdemli tehát, hogy hívei, bécsi, nürnbergi, genfi mintára, Budapesten is létesítsenek óramúzeumot.

Rill Imre budai patrícius polgár több mint negyven esztendeje foglalkozik órákkal; ő fáradozik a terv megvalósításán. Több mint negyven esztendeje gyűjti Rill Imre a furesánál-furesább órákat, ingákat, mutatókat, órakulcsokat, vereteket. Minden idejét és pénzét órákra fordította. Ha híre jött, hogy Bécsben valakinek a birtokában érdekes óra van, vagy Salzburgban egy régiségkereskedőnél furesa ingák láthatók, Rill Imre felült a vonatra és meg sem állt Bécsig, Salzburgig. Ennek az ernyedetlen szorgalmú gyűjtésnek az eredménye a most megnyíló óramúzeum.

A mutatók között akad több olyan, amely száz, vagy kétszáz évig jelezte már az időt. Némelyik a cizellálásnak és a lombfűrészelésnek valóságos kis remeke. A veretek között is sok a nagyértékű ritkaság. A vékony rézlapból kivert vagy préselt miniatűr frízeken az antik világ jól ismert jelenetei elevenednek meg.

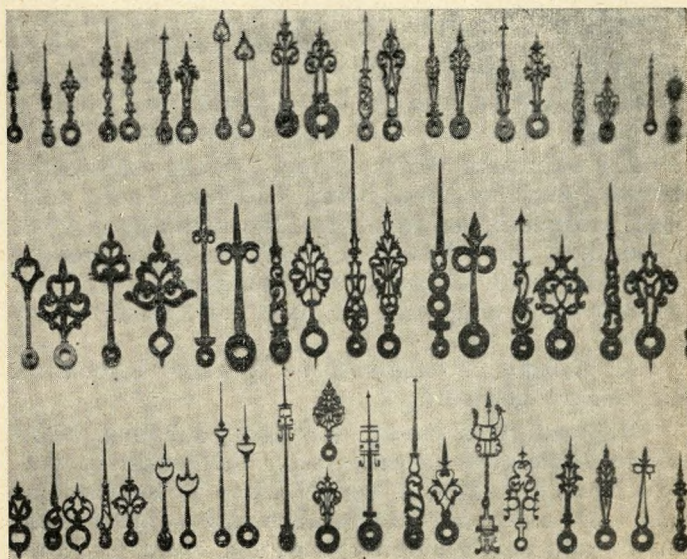
A leendő múzeum legnagyobb büszkesége azonban a háromszáz darabból álló *ingagyűjtemény*. Ilyen nincs a világ egyetlen óramúzeumában sem! Biedermeier és empire ingák egész tömegét gyűjtötte össze Rill Imre, külön csoportosítva az úgy-

nevezett *nap-ingákat*, amelyek napsugaraktól körülvett Diana-fejeket ábrázolnak rengeteg változatban.

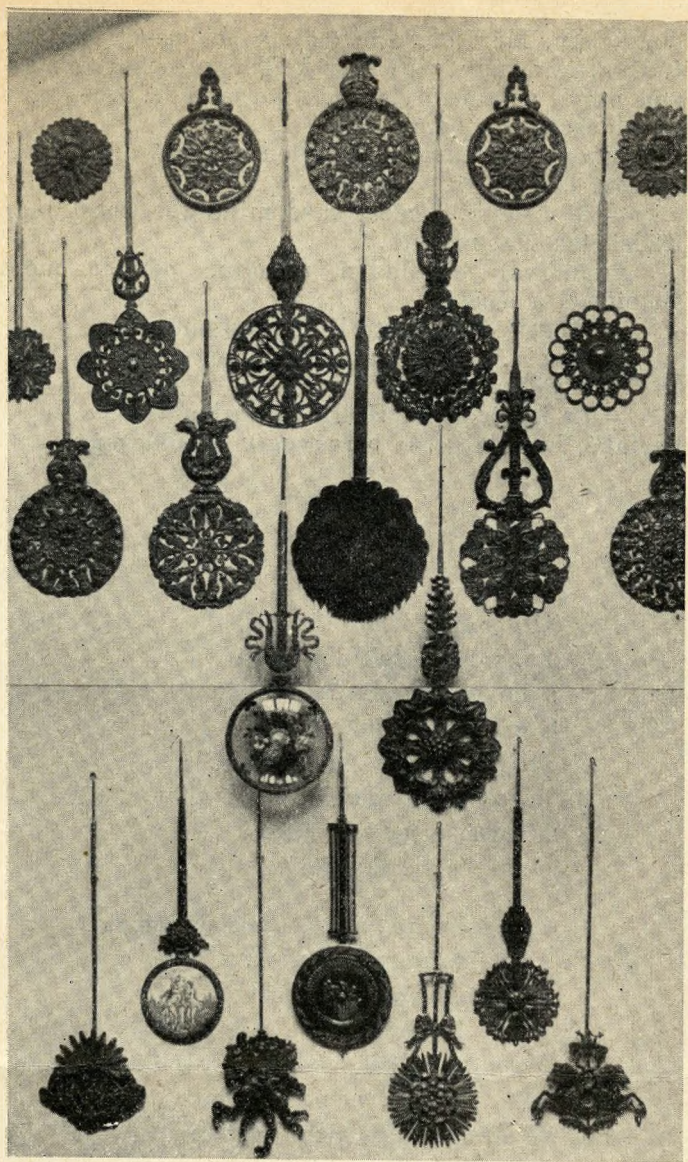
Az óra lüktet lassú percegéssel,
Kimérve a mérhetetlen időt

— írja Arany János egyik versében. De hány versben énekelték már a költők ezt az idegzsongító, titokzatos tik-takot, az idővel folytatott harc monoton gépfegyverzaját...

A zenélő biedermeier-órák andalító hangja visszavarázsolja a rég elszállt éveket. Zenél, zenél a régi óra és mi egy biedermeier szalonban képzeljük magunkat, az asztalon pompás meissenai porcellánok, s az ablakon át, mely a Dunára néz, látni az épülő Lánchidat... Milyen szívszorongva is figyel-

A készülő budapesti óramúzeumból. Óramutatók

A készülő budapesti óramúzeumból. Díszes ingák

hette ezt az órát dédanyánk, amikor valamilyen messzi útról várta haza dédapánkat.

Az ember harca az idő ellen... Nem véletlen, hogy három nagy uralkodó is szerette és gyűjtötte az órákat. Rudolf császár prágai palotájának termeibe zárkózva nem tűrt meg maga körül mást, mint az óráit. V. Károly, amikor aggkorában kolostorba vonult, nem vitt magával mást, mint óragyűjteményét. XV. Lajos francia király a versaillesi kastélyban őrizte a világ első, acélszerkezetű ingaóráját.

Mint ahogyan a mutatók az idő múlását, úgy jelzi az óra külseje a stílusok változását. A tizenhatodik századbeli órákon fellelhetők a barokk jelei. Ezután jöttek divatba — főleg Németországban — a porcellán-órák, majd a faragott órák, szimbolikus ábrázolásokkal, például a földgömbre támaszkodó kaszás halállal, amely az élet elmúlását jelképezte. A XIX. század elején elérkezett a biedermeier zenélőórák ideje. Ezeknek az óráknak porcellán lapjain finom kézfestésű képek díszlenek.

A mai órák hozzászürkültek korunkhoz, de ugyanazzal a kötelességteljesítéssel és egykedvű nyugalommal mérik az időt, mint a régiek. Mi lenne, ha egyszer megúnnák az örök hajszát és hirtelen mind megállnának? Lehetetlenné válna a földön az élet, mert lehetetlenné válna a rendszeres munka. És persze lehetetlenné válna a randevu is...